

Basis voor innovaties snijhyacint gelegd

Snijhyacinten op water broeien kan al heel lang. Wat ontbrak was de grote stap voorwaarts naar een sterk geautomatiseerd systeem. Vanaf 2013 is met steun van het Rabobank Innovatiefonds veel kennis vergaard over de mogelijkheden. Het project is afgerond, de broeiers kunnen verder. Als het aan broeier Rob van Haaster ligt, gaat dat ook gebeuren. “De eilandjes hebben bruggen gekregen.”

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas, Rob van Haaster

Zestig miljoen stuks, ruim twintig bedrijven, Bloembollenstreek. Dit alles komt samen in de snijhyacint. Dit sierteeltproduct is inmiddels zo'n 25 jaar op de markt en raakt aan de grenzen van de groei. De broei is arbeidsintensief en niet duurzaam door het gebruik van potgrond. Door de potgrond is er water nodig om elke steel te reinigen. Afvalwater mag niet worden geloosd op het oppervlaktewater. De grote kisten waarin snijhyacinten worden gebroeid, kennen veel transportbewegingen met de heftruck. Opplanten, de cel in, de cel uit naar de kas, uit de kas naar de plukruimte en dat minstens drie keer totdat de kist weer leeg is. “Alles bij elkaar is er veel inzet nodig om een bosje snijhyacinten te maken”, vat broeier Rob van Haaster van Van Haaster Vijfhuizen de huidige teelt kort samen.

KENNIS NODIG

Om dit regiospecifieke product een toekomst te bieden, nam in 2013 het Informatie en Demonstratie Centrum (IDC) het initiatief om met de snijhyacint aan de slag te gaan. Al snel lag er een aanbod van Rabobank Bollenstreek om

Rob van Haaster (links) en Piet Dijkzeul zijn tevreden met de resultaten van het onderzoek, ook al is er nog geen praktische tray voor de waterbroei.

hierin financieel bij te dragen vanuit het Innovatiefonds, het huidige Duurzaamheidsfonds. Dat geld is ingezet voor twee projecten die de afgelopen vijf jaar zijn uitgevoerd. Vrijwel alle broeiers van snijhyacinten werden bij deze projecten betrokken.

Henk Gude en Peter Vreeburg van PPO Lisse hebben de kennis over het broeien van snijhyacinten flink uitgebreid. Dat was nodig, aldus Piet Dijkzeul van Rabobank Bollenstreek. “Iedereen wist wel iets, maar het complete beeld ontbrak. Betrouwbare gegevens waren er niet.” Een lijvig rapport is het resultaat, waarin heel veel basisinformatie over het hele proces is terug te vinden.

SCHOON EN SNEL

Behalve kennis was er nog meer nodig. Om het hele broei-proces schoner en sneller te maken, zou de overstap op waterbroei mooi zijn. Niet dat dit nieuw is, want enkele ondernemers hebben al ervaring opgedaan met de prikbakken die ook in de tulpenbroeierij worden gebruikt. Nadeel is dat de bol wordt beschadigd. Als er in een krat een of meer zieke bollen zitten, is de kans groot dat de hele krat wordt aangetast. Dat is geen prettig vooruitzicht. Bovendien vallen na het oogsten van de eerste planten de achtergebleven planten gemakkelijk om.

Kan het ook anders? Die vraag werd voorgelegd aan studenten van TU Delft. “Een bewuste keuze”, aldus Van Haaster. “Zij kenden de sector niet en kijken met een frisse blik naar ons. We hebben ze een moderne tulpenbroeierij laten zien om daarmee duidelijk te maken dat dit ons uiteindelijke doel is: snijhyacinten broeien met een geautomatiseerd systeem dat er al is. Dat scheelt enorm veel investeringen.” Het eindresultaat van dit eerste project, waar zes bedrijven aan meededen, was een prototype met flapjes waartussen de bollen werden geplant, gemaakt door een 3D-printer en daarmee was dit project afgerond.

Er kwam een vervolg met negen broeiers en Hobaho, die in samenwerking met fustproducent Beekenkamp en met financiële steun van opnieuw de Rabobank, aan de slag gingen met een door Beekenkamp ontwikkeld systeem. Hierbij worden de bollen in een mat met flapjes van verschillende soepelheid geplant, die, als hij gevuld is met bollen, op een bak met water komt te staan. De flapjes geven steun aan elke bol, waardoor de kans op omvallen zou moeten afnemen. Er is geen priksysteem, zodat de bollen niet beschadigd raken. Daarnaast is er in dit onderdeel gekeken naar de mogelijkheden van broeien op stromend water in plaats van stilstaand water. Bij een aantal deelnemers is dit ontwerp uitgetest. Van Haaster ziet zeker mogelijkheden, maar stelt ook vast dat er nog enkele zaken voor verbetering vatbaar zijn. “De flapjes waren toch niet sterk genoeg, zeker de witte niet. Daardoor vielen er toch nog heel wat planten om. Tegelijkertijd hebben we met elkaar wel veel geleerd. Bijvoorbeeld dat stromend water een betere wortelontwikkeling geeft dan stilstaand water.”

ZIJN ER NOG NIET

Na vijf jaar komt er een einde aan dit initiatief. Nog lang niet alle doelen die in 2013 in het projectplan waren opgeschreven, zijn bereikt. Toch zijn Van Haaster en Dijkzeul niet ontevreden, integendeel. “Er waren toen we begonnen nogal wat vooroordelen bij een aantal broeiers. Die hebben we kunnen wegnemen. Daarnaast is er door Hobaho en FloraHolland ook nog marktonderzoek gedaan naar de afzetkansen van de snijhyacint. Samen met de gegevens van

Op water zijn hyacinten op zich goed te broeien. Nadeel van de prikbak is dat hyacinten omvallen bij het optrekken omdat ze vaak veel wortels maken.

‘Iedereen wist wel iets, maar het complete beeld ontbrak’

PPO en de ervaringen van de broeiers is er dus een enorme hoeveelheid informatie verzameld in de afgelopen vijf jaar.” “We stoppen niet”, stelt Rob van Haaster. “Dank zij dit project zijn er op de eilandjes van veel broeiers bruggen gebouwd. Collega’s bellen elkaar gemakkelijker, weten elkaar beter en sneller te vinden. Dat is gelukt met dank aan IDC, Rabobank en Hobaho. Zonder de kennis en het geld hadden we dit niet bereikt. Dat alles legt een mooie basis voor een studiegroep waarin we met elkaar verder gaan. We hebben veel geleerd en daar was het ons om te doen.” ♦